СВОБОДА — SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

РІК LIX. Ч. 60. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СЕРЕДА, 14-го БЕРЕЗНЯ 1951. — No. 60. JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, MARCH 14, 1951. VOL. LIX.

П'ЯТЬ ЦЕНТІВ в Злуч. Дер. Америки СІМ ЦЕНТІВ Закордоном — Тел. „Свобода": BErgen 4-0807, 4-0237 — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 — FIVE CENTS in the U. S. of America SEVEN CENTS Elsewhere

НАРИС АТОМОВОЇ БОМБИ ПЕРЕДАНИЙ ШПИГАМ ДЛЯ РОСІЇ

Ню Йорк, 12 березня. — З судової залі, в якій відбувається процес проти Джуліюса Розенберґа й його жінки за шпигунство, виключено публіку, коли свідок мав показати нарис атомової бомби, зладжений для шпигів для передачі Совєтам. Після того Дейвид Ґрінґлесс, який був сержантом у військовій службі в ляборaторії Лос Аламос, у стейті Ню Мексико, описав пляни бомби, які він передав своєму шваґрові Розенберґові. Були це пляни атомової бомби, яку зладжено вже після вибуху першої бомби, скиненої на Гірошіму, в Японії. Крім плянів передав Ґрінґлесс ще опис, зладжений на 12 сторінках паперу. Описові й плянам прислухувалися присяжні судді і пресові репортери. Опис бомби був дуже фаховий. На рисунку були назначені поодинокі частини бомби, а свідок показував, як вони діють. З уваги на безпеку країни, подробиць опису не оприлюднено.

Ґрінґлесс зізнав, що Розенберґ показав йому пляни бомби, скиненої на Гірошіму, щоб дати до пізнання, яких інформацій він хоче від нього. Розенберґ сказав йому, що дістав цей плян від приятеля. Це спонукало Ґрінґлеса точно слідити за подробицями виробу атомових бомб в Лос Аламос, щоб опісля дати певні інформації Розенберґові. Коли свідок приїхав до Ню Йорку на відпустку в січні 1945 р., тоді він передав ці інформації шваґрові підчас обіду, на якому була ще приявна жінка Розенберґа, отже сестра Ґрінґлесса, Рут. Другу частину інформацій передав свідок у квітні того самого року Гері Голдові, який приїхав був за цим до Албукерк, у Ню Мексико. Голд заплатив йому тоді за цю прислугу $500. Після того прокуратор покликав на свідка знавця атомових справ, д-ра Волтера Коского, який колись працював теж в Лос Аламос. Д-р Коскі признав, що опис Ґрінґлесса є правдивий і що його інформації були дуже важливі для безпеки країни.

СТВЕРДЖЕНО ВПЛИВИ КОСТЕЛЛА НА НЮЙОРСЬКУ ПОЛІТИКУ

Ню Йорк. — Підчас переслухування свідків сенатської підкомісії для прослідження злочину, яке відбувається в будинку федерального суду, зізнавав як свідок провідний республиканець з повіту Квінс, приятель колишнього посадника В и л й е м а О'Двайера, Чарлс Піпскі. Він виявив, як на прохання О'Двайера він переговорював з Клеренсом Г. Нілем в справі реорганізації демократичної твердині, звісної під іменем „Таммані Голл", одначе Ніл на це не згодився, засягнувши наперед ради від Френка Костелла. Костелла вважають загально за провідника незаконного підприємства гри й закладів за вигру в кінських перегонах.

$25,000 НА ОБОРОНУ НЕГРІВ

Трентон. — Нова судова розправа проти шістьох негрів розпочалася перед тутешнім судом проти трьох негрів, яких обвинувачено у вбивстві 72-річного власника крамниці, коли вони хотіли його ограбити в січні 1948 р. Підсудні були вже раз перед судом і дістали смертний присуд в серпні 1948 р., одначе Верховний суд стейту Ню Джерзі зніс цей присуд і наказав перевести р о з п р а в у ще раз. Тепер вони ще раз станули перед судом і з цієї нагоди професори університету Принстон, під проводом д-ра Едварда Корвина, почали кампанію за збірку у висоті $25,000 на оборону підсудних. Корвин певний, що гроші будуть зібрані.

ГІСС ВТРАТИВ ВІДКЛИК ДО ВЕРХОВНОГО СУДУ

Вашинґтон. — Алдер Гісс, колишній важливий урядовець в адміністрації Френка Д. Рузвелта й Трумана, не добився розгляду свого відклику від кари, присудженої йому в окружному федеральнім суді за кривоприсягу в Ню Йорку. Коли Верховний Суд відмовився розбирати справу, тоді автоматично остається всилі присуд першого суду, проти якого зроблено відклик до федерального апеляційного суду. Так сталося у випадку Гісса, бо апеляційний суд затвердив присуд окружного суду і цей присуд є тепер правосильний. Гісс мусить відсидіти п'ять років тюрми за кривоприсягу, коли відпекався від комунізму. Йому ще остається один правний засіб, а саме прохати Верховний Суд, щоб ще раз узяв його справу під вирішення, одначе прокуратор може внести свої виводи проти такого прохання.

КОМІСІЯ ПАЛАТИ УХВАЛИЛА ЗАСАДИ ВІЙСЬКОВОГО ВИШКОЛУ

Вашинґтон. — Комісія збройних сил палати репрезентантів ухвалила засади загального військового вишколу на шість місяців для всіх здорових хлопців у віці 18 років і порекомендувала, щоб цю справу передискутувати в повній палаті. Комісія ухвалила теж, щоб знизити вік для рекрутів покликуваних до правильної військової служби з 19 на 18½ років і продовжити військову службу з теперішніх 21 місяця на 26. Ухвала палатної комісії не годиться з ухвалою повного сенату, який минулого тижня прийняв законопроєкт, щоб покликати до військової служби хлопців по скінченні 18 року життя, а військова служба щоб тривала 24 місяці.

Комісія не дискутувала ще над іншою справою, яка має прийти під наради палати презентантів, а саме над кількістю постійної армії, яку вже ухвалив сенат, обмежуючи її до 4,000,000 вояків. Теж не брала комісія другої справи, а саме висилки американської наземної армії до Европи, хоч ця справа вже вирішена в сенаті.

В АМЕРИЦІ

● **Ще одну підвишку на їзду тунелем попід ріку Гудсон** з Ню Йорку заповідає залізниця „Гудсон енд Мангаттен". Тепер виносить переїзд 15 ц. а заповідають дальших п'ять ц. Перед роком ціна була десять ц. — У стейті Ню Йорк підвищили ціну на залізницях на 12½ ц.

● **Поширено на дві мови радієві програми „Голосу Америки"**, а саме в мовах португальській і в китайськім діялекті „сватов". Усіх мов в цій програмі буде тепер 29, а програма йде безупину 38 годин денно.

● **Судове слідство над протекційною системою** в федеральній Фінансовій Корпорації наказав повести генеральний прокуратор. Будуть допитувати, чи хто не допустився кривоприсяги при складанні зізнань в сенатській комісії.

● **Реорганізацію департаменту оборони**, приміщеного в будинку Пентаґону, підготовано вже до тієї міри, що її мають оголосити за кілька тижнів. Надіються, що це причиниться до упрощення праці підчас мобілізації.

Почалася контроля майна і діловодства У. Н. С.

В понеділок, дня 12. березня, в приміщеннях Головної Канцелярії Українського Народного Союзу при 81-83 Гренд Стріт, Джерзі Сіти, Н. Дж., почалася контроля майна і діловодства цеї організації. Контролю переводить нововибрана на останній 22-гій Конвенції в Клівленд Головна Контрольна Комісія, що уконституувалась так: Дмитро Капітула, МекАду, Па., — предсідник; інж. Степан Куропась, Шікаґо, Ілл., — заст. предсідника; Володимир Гірняк, Торонто, Онт. Канада — секретар; інж. Володимир Коссар, Вінніпеґ, Ман., Канада, — і д-р Амврозій Т. Кібзей, Дітройт, Міш., — члени. —Контроля майна і діловодства УНСоюзу попереджує річні наради Головного Уряду, що мають початися в наступний понеділок.

ЗУПИНИТИ КОМУНІЗМ — ЦІЛЛЮ ВІЙНИ В КОРЕЇ

ГЕН. РІДЖВЕЙ ПРО ПРИЧИНИ, ЦІЛІ І ВИГЛЯДИ ТЕПЕРІШНЬОЇ ВІЙНИ НА ДАЛЕКОМУ СХОДІ

На фронті в Кореї, 13. березня. — Ген. Ріджвей, командант сухопутних збройних сил Об'єднаних Націй, заявив вчора кореспондентам, що аліянти, по його думці, віднесли б величезну перемогу, якщо війна закінчилася на 38-мій паралелі, хоча йому не відомо про подібні пляни. Припинення комунізму в його поході вважає ген. Ріджвей головною ціллю теперішньої війни, стверджуючи виразно, що аліянти не мають в плянї завойовувати Китай. Він твердив: „Ми не перемогли Китаю. Ми не збираємося завойовувати Китай. Ми маємо припинити комунізм. Ми доказали перевагу наших вояків на полі битви. Якщо Китаєві не пощастить скинути нас в море, це буде для нього поразкою, незбагнутих розмірів. — Якщо Китаєві не пощастить виперти нас з Кореї, він віднесе монументальну поразку". Ген. Ріджвей твердив, що він не може збагнути, що хтонебудь в Кореї не бачить конкретних, позитивних цілей. „Ця війна є позитивна від початку до кінця, бо вона вплине на мільйони людей в Азії в їхній реакції на поведінку їхніх урядів відносно боротьби проти комунізму" — твердив командант О. Н. в Кореї, додаючи, що — „для нас є дорогоцінним, що кожний поодинокий наш вояк" та „що кожний наш крок призначений на те, щоб зберегти життя нашого вояка", хоча у війні є теж неминучі і деякі втрати.

НАРАДИ В ПАРИЖІ В СТАДІЇ ПЕРЕГОВОРІВ

Париж, 13. березня. — Наради заступників міністрів закордонних справ чотирьох великодержав, завданням яких є приготовити порядок нарад для Ради міністрів, помітно перейшли з дотеперішніх розмов в стадію формальних переговорів, вислід яких сьогодні ще було б важко передбачити. — Після порозуміння з Москвою минулої суботи, совєтський представник А. Громико вчора відкинув пропозиції західних представників, але натомість змодифікував свої власні так, що вони йдуть меншбільш по західній лінії. Нова совєтська пропозиція вже не вимагає ані „приспішення" мирового договору з Німеччиною, ані „відкликання окупаційних військ", як це було сформульовано в початковій резолюції, — натомість обмежується до загальних вимог, в які ці справи можуть бути включені, або й ні. В дипломатичних колах не вважається цього аж ніяк за зміну совєтського становища. Американський представник заповів, що західні аліянти розглянуть нову формулювку совєтських рекомендацій, але відразу зазначив, що вони домагатимуться прийняття їхніх пропозицій, які включають теж совєтські побажання.

РЕЙБЕРН ЗАПОВІДАЄ НЕОБМЕЖЕНУ ВИСИЛКУ АРМІЇ ДО ЕВРОПИ

Вашинґтон, 12 березня. — Спікер палати репрезентантів, Сем Рейберн, передбачує, що палата репрезентантів не піде слідом сенату і не одобрить його становища в справі висилки американського наземного війська в Европу під накази ген. Двайта Д. Айзенгавера, верховного командувача війська Атлантійського Пакту. Провідники Республіканської партії в палаті, намагалися злучити голосування над встановленням засад для військової служби з голосуванням над висилкою американських військ до Европи, одначе проти цього повели акцію демократи. Теж провідник республіканської меншини в палаті, Джозеф В. Мартин, виступив проти цього. Він заявився ще проти обмеження права президента при висилці військ закордон. Палату репрезентантів здивувала ухвала сенатської комісії, щоб тільки сенат мав право порозумівaтися з президентом перед висилкою військ, а друга з запрошенням до палати репрезентантів, щоб вона ухвалила теж таку резолюцію. Сен. Г. Александер Смит, республиканець з Ню Джерзі, заявив, що він поробить старання за зміну резолюції в тому напрямі, щоб обмеження не відносилося до теперішніх шости дивізій, які мають бути вислані до Европи. На цій підставі представник палати Рейберн заповідає, що не буде обмеження президента при висилці армій закордон.

ШИРОКИЙ ВІДГОМІН ВИСТУПУ ПРОФ. ДОБРЯНСЬКОГО В СЕНАТСЬКОМУ КОМІТЕТІ

Виступ голови Українського Конґресового Комітету, д-ра Лева Добрянського, в Сенатському Комітеті Закордонних Справ і Збройної Служби зі свідченнями в користь висилки дальших контингентів американських військ для оборони Европи перед сподіваною большевицькою аґресією, як теж його гаряча рекомендація створити Американський Чужинецький Леґіон з поневолених Совєтами н а ц і о н а л ь н о с т е й, відбилися найширшим відгомоном в цілій американській пресі від побережжя до побережжя. При цьому преса окремо підкреслює твердження д-ра Добрянського про наявність сильного визвольно-революційного руху в Україні та героїчне змагання українського народу до державної незалежності. Деякі щоденники додали до самої вістки про виступ теж свої редакційні коментарі та підкреслюючи уваґу, з якою сенатори віднеслись до тверджень голови УККомітету. Поодинокі щоденники надрукували ці вістки під великими і багатомовними заголовками, як: „Домагаються допомоги для підпілля в Совєтах", „Анти-комуністичні групи просили червону армію" і т. п. Вістки або коментарі про виступ проф. Добрянського м. і. надрукували: „Ди Сан", Балтимор, Меріленд; „Ди Филаделфія Інквайрер", „Нешвіл Баннер", „Ричмонд Таймс-Диспач"; „Ньюарк Івнінґ Нюз"; „К л і в л е н д Плейн Ділер"; „Вашинґтон Повст"; „Вашинґтон Івнінґ Стар"; „Вашинґтон Дейлі Нюз"; „Ню Йорк Таймс"; „Ню Йорк Геральд Трибюн", „Ню Йорк Ворлд Телеграм енд Сан", „Ню Йорк Дейлі Нюз", „НюЙоркПовст", „Саваннаґ М о р н і н ґ Нюз", Джорджія; „Ди Курір Джорнел", Луїсвіл, Кентокі; „Ст. Луїс Повст Діспач"; „Ди Морнінґ Кол", Петерсон, Н. Дж.; „Шикаґо Дейлі Нюз"; „Ди Ґазетте енд Дейлі", Йорк, Па.; „Вілмінґтон Морнінґ Нюз"; „Ди Нюз", Линчбурґ, Вірджінія; „Сан Франсіско Кронікл"; „Ди Дейлі Оклегомен"; „Ди Ореґоніен"; „Мілвокі Сентеніел" та багато-багато інших. Вістку передали теж численні радіовисильні, заносячи повідомлення про українські визвольні змагання, про українську боротьбу проти большевизму та про повинність американської допомоги в тій боротьбі в найдальші закутини цеї великої країни.

ІТАЛІЯ ДОМАГАЄТЬСЯ СКАСУВАННЯ ОБМЕЖЕНЬ ЩОДО ЗБРОЄНЬ

Београд, Югославія, 13. березня. — Італійський амбасадор в цій югославській столиці передав вчора югославському урядові ноту, в якій італійський уряд висловлює думку, що наложені на Італію мировим договором обмеження щодо зброєнь повинні бути скасовані внаслідок порушення Совєтами під цим оглядом договорів в Мадярщині, Болгарії і Румунії. В ноті стверджено, що Італія порозумілася під цим оглядом зі західними великодержавами. Маршал Тіто мав з вдоволенням прийняти цю італійську пропозицію, вважаючи, що вона йде цілком теж по лінії югославської політики.

ГЕН. БРЕДЛІ ПРО ПЕНСІОНУВАННЯ

Ню Йорк. — Ген. Омар Н. Бредлі, голова об'єднаних ген. штабів збройних сил каже, що якщо б йому дозволило світове положення, він радо відсунувся б з активної служби цього літа. Одначе вашинґтонські спостерігачі сумніваються, чи з його визначним минулим у службі в збройних силах могло б обійтися без Бредлі в теперішньому часі підготовки до оборони.

ПРИБІЧНИК ОРІОЛА ПРИЇХАВ ДО ЗДА

Ню Йорк. — Для підготови гостинни президента Франції, Вінсента Оріола, приїхав кораблем „Ліберте" Джордж Буше, голова прибічної сторожі безпеки президента, до Злучених Держав. Самий президент Оріол приїде на урядову візиту до президента Трумана 26 березня. Є це перший президент Франції, який відвідає Америку. Він поїде з Вашинґтону до Канади і почне поворот домів 9 квітня. Буше каже, що він приїхав порозумітися з поліцією у справі особистої безпеки для президента підчас його гостинни.

ПАНІЧНА ВТЕЧА ЧЕРВОНИХ В КОРЕЇ

ПОВНЕ ЗАЛОМАННЯ БОЛЬШЕВИЦЬКОГО ФРОНТУ НА ЦЕНТРАЛЬНОМУ І СХІДНОМУ СЕКТОРАХ

Токіо, 13. березня. — Комуністичні війська на центральному і східному секторах фронту в Кореї панічно втікають в напрямку 38-мої паралелі, залишаючи за собою зброю і амуніцію. Проте, аліянтські сили, хоча вже майже не натрапляють на ворожий спротив, посуваються вперед повільно і дуже обережно, щоб не попасти в засідку. На центральному фронті патрулі американської Першої Кавалерійської Дивізії доступили аж до Гонґчон, у віддаленні тільки 20 миль на південь від 38-мої паралелі. На східному крилі цього фронту з'єднання Сьомої Дивізії зайняли висоту на одну милю від Таємі без одного стрілу. — Ворог залишає всю розбудовану оборонну систему та важку і легку зброю, спасаючись тільки з життям від „вбивчого наступу" аліянтських військ. У фронтових повідомленнях стверджується, що на більшості секторів не було контакту з ворогом, що втікає швидше ніж аліянтам хочеться їх здоганяти. Теж в офіціяльному повідомленні говориться про „заломання" ворожого фронту і про „втечу" червоних в напрямку 38-мої паралелі. Проте, розвідка повідомляє, що ворог перекидує на фронт нові підкріплення і нову зброю. Військові спостерігачі і знавці остерігають перед традиційною стратегією китайців, що відступають, заманюючи противника в такі стратегічні позиції, — щоб опісля його з повною силою могти успішніше атакувати. Згідно з інформаціями розвідки, в самому тільки районі ріки Гонґчон має бути сконцентрованих 43 комуно-китайські і північно-корейські дивізії. Відступаючого ворога безупину бомбардують та обстрілюють кулеметним вогнем і обливають ґазоліною сильні з'єднання аліянтської авіяції, що впродовж одного вчорашнього дня виконали 774 місії. В доривочних боях на побережжях інтервенювала аліянтська фльота. Ворог мав вчора в повітрі 46 літаків совєтського виробу. Вони оминали боїв з аліянтською авіяцією, але двох з них самі знищились, зударившись в повітрі.

ПРОДОВЖУЮТЬСЯ МАСОВІ ВБИВСТВА В КИТАЮ

Гонґ Конґ, 13. березня. — Чим більше часу проходить від комуністичного „визволення" в Китаю і встановлення там „народної демократії", тим більше „ворогів народу" там доводиться „ліквідувати". Започатковані рівночасно з комуністичною перемогою масові вбивства там не тільки продовжуються, але з кожним днем скріплюються. Вчора комуно-китайські радіовисильні знову офіціяльно повідомили про розстріл дальших 52 „контрреволюційних елементів" в Кантоні, 22 в Гунан і 12 в Тієнтсін, подаючи рівночасно довгу листу осіб, засуджених за „контрреволюцію" на досмертне ув'язнення та на „перевиховання" в каторжних таборах. Широку облаву на „ворогів народу" зроблено теж в комуно-китайській столиці Пейпінґ. В приватних інформаціях та з оповідань втікачів і подорожних подається грозою проймаючі вістки про справжню криваву оргію, що її влаштовують комуністичні „народні демократи". — Згідно з цими інформаціями, в Китаю розстрілюються тепер кожноденно безконечні тисячі людей. В одному тільки районі Кванґсі впродовж останніх днів розстріляно 3,000 осіб.

ФРАНЦУЗИ ОРГАНІЗУЮТЬ ДОБРОВОЛЬЦІВ НА КОРЕЮ

Париж, 13. березня. — Ген. Шарль Марґін Вернері, що під своїм псевдонімом „Монклер" командує французьким батальйоном в Кореї, звернувся через міністерство оборони зі закликом до молодих французів, щоб вони добровольцями зголошувались на війну в Кореї. Ген. Вернері хотів би добровольцями заповнити втрати, понесені в дотеперішніх боях.

ЧОТИРЬОХ ЧЕСЬКИХ ЕПИСКОПІВ ПРИСЯГНУЛИ НА ВІРНІСТЬ КОМУНІСТАМ

Прага, 13. березня. — Офіціяльна комуно-чеська аґенція повідомила, що вчора чотирьох католицьких єпископів і двох священників зложили вимагану комуністичним законом присягу на вірність комуністичному режимові. Ватикан, як відомо, проголосив клятву на всіх тих католиків, що співпрацюють з комуністами. Один зі заприсяжених священників, о. Антонін Стеглік, має перебрати адміністрацію Празької дієцезії після видалення з Праги і заарештованого архиєпископа Берана, про що повідомлено два дні тому. Присягу зложили: д-р Йосип Царський — єпископ і апостольський адміністратор Кошиць; д-р Моріс Піха — єпископ Градца Кралового; д-р Степан Трохта — єпископ Літомеріц; д-р Амвроз Лазік — єпископ і апостольський адміністратор Трнави; д-р Франтішек Ондерек — апостольський адміністратор Тешина та о. Стеглік — досі завідатель підмійської парафії. Всі вони зложили присягу перед комуністичним заступником прем'єра, Зденка Фірлінґером, що є рівночасно міністром державного уряду церковних справ.

СОВЄТИ ВСТАНОВИЛИ „ЗАКОН В ОБОРОНІ МИРУ"

Москва, 13. березня. — Верховна Рада Совєтського Союзу „ухвалила" вчора одноголосно, очевидно, т. зв. „закон в обороні миру", що формально заборонює воєнну пропаґанду та передбачує за неї кару до 25 років ув'язнення. Закон послужить Кремлеві до нового терору проти поневоленого населення, що очікує війни як дослівно свого спасіння. Закон ухвалено на кінцевій сесії Ради, в якій взяв участь теж Сталін і інші члени Політбюра. Їх появу на залі засідань всі „привітали" стоючи і аплявзами та зривались з місць і били в долоні за кожним разом, як промовці згадували ім'я Сталіна і його „заслуги для миру". — Цій совєтській парляментарній комедії приглядалися теж численні акредитовані в Москві закордонні дипломати, але між ними не було американського амбасадора Алена С. Кірка. —

В СВІТІ

● **Британія плянує збільшити** свою фльоту впродовж найближчих трьох років 232 новими кораблями, від великих авіоматок починаючи, а на малих підводних човнах кінчаючи.

● **Іранський парлямент** затвердив Гуссейна Алю, здекляровaного приятеля Заходу, премієром країни, всупереч сильних протестів прихильників Совєтів.

● **Ціле балтійсько-естонське побережжя** перемінили Совєти в сильно укріплену воєнно-морську базу, що мала б забезпечити Москві панування над Балтикою.

● **Зі Сінґапуру відчалили до Кореї** сильні підкріплення для британського леґіону.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sunday, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N.J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	$ 5.25	Six months	$ 5.25
На три місяці	$ 2.75	Three months	$ 2.75

За оголошення редакція не відповідає.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

ЗМІНА ОСОБИ, А НЕ ПОЛІТИКИ

Деяка частина американської преси постійно атакує Англію в такий спосіб, що читаючи це, можна б набрати переконання, що між Англією та Злученими Державами існує непрохідимо глибокий конфлікт, чи прямо ворожнеча. Недавно писав нюйорський „Миррор", що шкода було американцям проливати кров за незалежність Злучених Держав, бо сьогодні вони ще більше залежні від Англії, ніж були 175 років тому! Вся ця писанина, звичайно, не має серіозних підстав уже тому, бо всі знають, що які не були б непорозуміння між Англією і Злученими Державами сьогодні й які не повстали б завтра, одно певне, що ці дві країни підуть разом проти кожного ворога, який загрожував би існуванню їх обох, чи тільки одної з них. Америка теж не дуже турбується тим, хто займає в Англії місце міністра закордонних справ. Вона знає, що з якої партії він не походив би, консерватист він, ліберал, чи соціяліст, великих змін у міжнародній політиці Англії не буде, а на відносини між Англією і Америкою це взагалі не матиме впливу.

Так віднеслись тут до нового британського міністра закордонних справ, Герберта Морисона, що прийшов на місце уступившого Ернеста Бевина, який старався ввесь час бути в якнайкращих стонунках зі Злученими Державами.

Морисон походить „з низів", як і Бевин. Значить є „пролетарського" походження. Зараховують його до таких соціялістів, яких вважається „м'ягкими", себто більш склонними до уступок, очевидно не в бік комуністів, бо він є їхнім завзятим противником, як і Бевин. Але, коли йдеться про Совєти, то він змагатиме дійти з ними до угоди. Тому він так дуже настоював, щоб відбулись обов'язково ще одні наради „Великої Чвірки".

Морисон, Бевин, чи премієр Атлі належать до тої самої школи суспільних реформаторів, до якої можна б зарахувати теж і секретаря стейту Ачесона. Тільки Ачесон не має можности переводити в Америці такі чи подібні реформи, як їх переводять в Англії соціялісти з Партії Праці. Одначе націоналізація та інші експерименти Партії Праці належать до внутрішніх справ Англії й Америку не турбують. Правда, що й закордонні справи обидвох країн, себто Злучених Держав та Великої Британії, виявляють тут і там деякі розбіжності, але жадна з них не є того роду, що заставила б одну і другу державу, йти іншими шляхами в кінцевій розв'язці важливих міжнародних проблем. Це тільки ствердження давньої правди, доказаної численними фактами в минулому і — треба припускати — що так залишиться і на майбутнє. Це особливо важне, як йдеться про відношення Англії до Совєтів. Герберт Морисон, як це підкреслюють в коментарах американські газети, ставить на першому місці не соціялізм, але демократію, як найзавзятішого ворога комуністичної диктатури і тиранії. І це цілком задовольняє американський нарід. Тому він не клопочеться зміною на пості британського міністра закордонних справ і приходом Мориса на місце Бевина, бо переконаний, що тісна співпраця між Великою Британію і Злученими Державами продовжуватиметься без змін.

Незалежно від цього, можна тільки здогадуватися, що Морисон більше обстоюватиме політику конечного замирення зі Совєтами, яка тепер матиме більше виглядів на здійснення. Це вноситься, вважаючи, що Морисон не є таким глибоким і менше впертим ніж Бевин, і тому міг би скорше зловитися на компроміс. Про це світ зможе переконатися вже підчас найближчих нарад міністрів закордонних справ „Великої Чвірки", що готові бути теж першим більшим міжнародним виступом нового британського міністра закордонних справ, Герберта Морисона.

Підготовка оборони Франції

Чергова криза у французькому кабінеті міністрів наступила напередодні нарад заступників міністрів закордонних справ Чотирьох Потуг. Це дало притоку до нової критики нездорових політичних відносин у Франції. Між іншим згадувано, що якраз у Франції, та ще у Версаю під Парижем, приміщено кватиру головного командувача европейських збройних сил, американського ґенерала, Двайта Д. Айзенгавера. З тим злучено ще й питання дальшої висилки американської наземної армії до Европи. Серед такого положення у Франції — говорив дехто — комуністи можуть кожної хвилини завалити демократичний лад і наставити свого диктатора. Деякі американські щоденники вислали навіть своїх спеціяльних кореспондентів для провірки відносин у Західній Европі, а в першу чергу в Франції.

Отже так є, що ті кореспонденти посилають вісті, відмінні від тих, які загально панують в Америці. Урядову опо вістку вашингтонського департаменту стейту про зменшення комуністичної сили у Франції на 33 відсотки, треба приписати якраз інформаціям, призбираним головно кореспондентами.

Кореспонденти впевняють, що Франція переживе теперішню кризу й небезпеку і то завдяки американській допомозі з Пляну Маршала і висилці воєнних матеріялів, яка йде постійно зі Злучених Держав на підставі Північно-Атлантійського Пакту. Франція приспішила навіть виконання деяких частин оборонного пляну, який мав бути готовий щойно за два роки. Це робиться там у переконанні, що французькі вояки будуть першими при стриманні можливої російської аґресії, а як буде час, то французька армія перемініться в атакуючу силу. Франція обіцяла постачити 10 дивірій в теперішньому, а дальших 10 дивізій в наступному році, одначе нові події приневолили її поставити на ноги відразу двадцять дивізій вдома в додатку до 250,000 армії, яка бореться в Індо-Китаю. Замість підготови до „завтрішньої" війни, іде тепер підготова до „сьогоднішньої".

За таким пляном боєві сили Франції у практиці зливаються з поліцією, яка перемінається на свого роду міліцію, озброєну й устаткована на оборону проти нападу з повітря і проти інфільтрації п'ятої колони, яку творять комуністи.

З організацією армії й загалом збройних сил іде впарі виріб відповідної нової зброї. Війна в Індокитаю дала нагоду виробити й випробувати найменше десять різнородних нових воєнних винаходів, серед яких є велетенські тенки й кріси „базука", виріб яких перемінився тепер на „масову продукцію". Французька поліція вже тепер обіймає напів-воєнну організацію, звану „Мобільна Ґвардія". Її можна перевозити швидкими моторовими автами або й літаками. Париж мав нагоду бачити її з нагоди приїзду ген. Айзенгавера, коли то комуністи плянували свою „демонстрацію". Саме тому, що Париж мав готову Мобільну Ґвардію, комуністична мобілізація потерпіла повну невдачу.

Попри правильну поліцію і її удосконалену Мобільну Ґвардію є ще третій рід міліції, тобто „Республіканська Організація Безпеки", яка відограла важливу ролю підчас страйків, викликуваних комуністами в р. 1947 і 1948. Потім ідуть регіональні Баталіони Резервістів, а накінці остання — отже п'ята сила, звана „Територіяльною Ґвардією".

Показується, що комуністичні визиви не тільки не приспали боєвого настрою французького населення, але ще його розбудили і дали йому нагоду переводити маневри для здавлення внутрішнього ворога. Різні боєві частини вишколюються в поборюванні підступних атак „партизанів", а не спускають з ока парашутистів та одвертого ворога, що може появитися на побережжях. Це ніщо інше, як переміна цілої території Франції на можливе побоєвище для захорони збройної сили Західних Аліянтів.

Коли Франція перебрала на себе ролю головного заборола проти аґресії, вона теж заплянувала належні комунікації з союзниками. Це переводиться без розголосу й без претенсій на якесь признання сусідів і союзників. Тому заморська Америка не може знати точно, що в цій справі Франція вже осягнула.

М Приходько Торонто (Канада)

РОЗБИЙМО ЛІД НЕЗГОДИ

Незгода в рядах нашої політичної еміґрації є болючим явищем. Тому всі ми з великою радістю привітали б створення єдиного українського фронту. Тоді теж багато знеохочених партійними сварками і пасивних сьогодні, стало б до активної національної праці. В такому випадку ми могли б „гори перевернути", бо серед нас є багато здібних і достатньо підготовлених до національно корисної роботи в різних ділянках.

Я схильний думати, що чи не найбільшою перешкодою в цьому є партійні та групові претенсії і амбіції, часто необґрунтовані і незаслужені. Власне вони перешкоджають нам оцінювати ті чи інші події в нашому національному життю насамперед з позиції загально-національної мети. Вони найбільше відгороджують одне середовище від іншого і призводять навіть до пристрасної лайки або заморожують найщиріші почини.

Лайку треба припинити, а лід треба зламати! І мені здається, що в цій справі нам може допомогти безпристрасний, щирий, а не подиктований партійним наказом, обмін думками на шпальтах нашої преси і такого ж характеру дискусії на прилюдних зібраннях.

Свій жаль чи невдоволення до опонента ми звикли виливати на шпальтах своєї ж групової преси і то часто в тоні роздраження непропорційного до причини невдоволення. Це неправильно. Так договоритися не можна, так можна лише легко розпалювати пристрасті свого середовища, а не розумно впливати на інше. Доцільніше висловлювати думки дискусійного характеру і в тому середовищі, з ким іде обговорення чи спір в тому чи іншому питанні. Думаю, що скоріше можна про щось домовитися, якщо, приміром УГВР буде доводити і обговорювати свої претенсії на пшальтах органу УНРади, а концепції і настанови УНРади буде представлено на шпальнтах опозиційної УНРаді преси. Вже один цей крок буде говорити про бажання знайти шлях до спільної дії чи бодай до компромісу. Одностороннє, а часто й необ'єктивне обговорення суперечностей лише в своєму середовищі найчастіше віддаляє порозуміння, а не наближує до нього. Немає найменшої національної (і не мусить (бути партійної) провини в тому, що, приміром пол. А. Мельник чи І. Багряний напишуть статтю до „бандерівського" пресового органу, а о. Гриньох чи С. Бандера з'ясують свої погляди на дискусійне питання на стор. „У. Вістей". Так скоріше можна дійти до спільної мови. А наслідуючи думку, що об'єднуватися можна з людьми, що думають так як і ти, ми можемо виплекати лише монопартійну диктатуру, що виключає пошану до громадської думки і інших атрибутів демократії.

Ще одною з важливих передумов згоди в наших рядах є якщо не пошана, то принаймні терпимість до політичної концепції людини, що належить до іншого партійного угрупування. Звичайно в рахунок не йдуть московські слуги — комуністи. До них ми можемо ставитися лише як до зрадників народу, якщо вони не виявляють наміру відмовитися служити Москві.

Тут, не говорячи вже про парляментарний, можемо запозичити хочби побутовий приклад мешканців американського континенту. Коли ви спитаєте буквально кожного з них, що він думає про того чи іншого свого знайомого, дістанете ляконічну відповідь: „добрий хлопець". У нас, на жаль, інакше: той „галичмон", а той „східняк"; той „ненадійний" а другий „підозрілий"; той соціяліст (значить ворог), а той „із загірної комуни"; той „спекулянт", а інший просто „московський агент". „Добрих хлопців" майже нема, а тим більше, коли мова йде про людей з іншої партії чи навіть громади.

Ще Шевченко молився про братолюбіє. Бракує нам його й сьогодні, на жаль. Ми повинні навчитися бути об'єктивними й стриманими в оцінці людей, щоб не завогнювати ще більше нашої внутрішньої відчужености.

Тут напрошується і досадне питання про „Збруч". Я пригадую з яким братерським почуттям поривалися українці зі східніх земель України зустрітися з західніми братами, коли розірвалася залізна куртина на заході і в якій екзальтації і братерському стремлінні прибували до Києва люди із-за Збручу. „Збруч" перестав існувати, нікому не заважали різні релігійні обряди і субординація.

Так мусіло бути і так було, навіть не зважаючи на деякі досадні і недоречні непорозуміння, знов таки, партійного характеру. Та дружба продовжувалася і на території Зах. України, де тисячі втікачів зі сходу мали моральну і матеріяльну підтримку від західніх братів. Пішли, як і треба було, плече в плече в ті тривожні дні і в боях проти окупантів і в обороні перед репатріяцією. І тільки пізніше, в умовах циганського побуту в таборах, знову почали копати „Збруч". Копали його з одного боку різні пани консервовичі — політичні гендлярі, — що намагалися капіталізувати для себе навіть жертвенну боротьбу УПА, а з другого боку — малороси „енки" і гуляйпільські прапороносці. І ті й другі пускали в хід демагогічний вплив серед своїх безкритичних послідовників. Все це — на велику радість Москві, яка звичайно всіма силами намагалася і намагається не допустити до згоди між українцями.

В цьому досадному явищі, що існує, на жаль, до сьогодні, нас може втішати той факт, що за залізною заслоною „Збруч" засипано, і не Сталіном, а тими зі сходу й заходу, що в бойових рейдах і в лісових криївках; по в'язницях і сибірських каторгах спільно п'ють гірку чашу московської окупації. Так мусить настати і серед нас на еміґрації. Наша внутрішня ворожнеча і незгода є просто злочином перед нашими братами по той бік залізної заслони. Не час тепер на „блискучі відокремлення" або гуляйпільську отаманщину. Це повинні зрозуміти наші верхи; і послідовно впровадити в життя ідею єдности всіх українських антикомуністичних і антимосковських сил — через проповіді, пресу, промови, дискусії і т. п. — і не словами, а ділами, і особистим прикладом.

Годі вже писати на сторінках преси, що, приміром УНРада чи КУК вороже ставляться до визвольної боротьби на Україні і стараються домовитися з москалями, так само як не можна і називати бандерівців „чорною силою" і прирівнювати їх до комуністів, бо ці обидва твердження не відповідають дійсності і витягнені вони з арсеналу двохсторонньої партійної демагогії, як і низка інших, що їх можна б назвати нічим іншим, як пересмикуванням карт.

Треба прийти до спільного і то щирого висновку, (коли говорити про новіщі часи визвольної боротьби), що вояка УНР і УГА; єпископат УАПЦ і УГКЦ; Єфремов і Курбас; Павлушков і Лемик; Андрій Чумаченко з „Саду Гетсиманського" і Климів-Легенда; помордовані в київських і львівських в'язницях; розстріляні під мурами Дрогобича і на могилах винницьких жертв у 1945 р. — боролися й гинули за одну ідею, з одним гаслом на устах. За ту ж ідею, в невимовно тяжких умовах ішли плече в плече новеліст Позичанюк і Тарас Чупринка. Дарма, що на різних становищах, але — як брати. Сьогодні на їхніх позиціях стоять завзяті з-над Холодного Яру й Підкарпаття; з Полісся й Поділля, — як одне гроно нездоланих борців. Непоборний дух тих, що впали і голос тих, що „у вічі сміються смерті" та тих, що „в Сибіру конають", зобов'язують нас розбити лід незгоди і одностайно стати в обороні ідеї нашої державности по цей бік залізної заслони.

Щоб забезпечити найбільш ефективний успіх у цьому, ми повинні мати загально національний, координаційний центр.

Вважаю, що задуми деяких партійних провідників про опанування влади в майбутній Україні однією (звичайно їхньою) партією є утопічними. Після 30-літнього комуністичного панування на Україні, сьогоднішнє населення її в політичному, соціяльному і етичному аспекті є складним комплексом. Розв'язання цього комплексу з перших же днів заключної боротьби за українську державу і керівництва всіми ділянками державного апарату, потребуватиме колосального напруження буквально всіх творчих сил нації, що сьогодні є по той і по цей бік залізної заслони і смішно навіть подумати, щоб якась одна еміґраційна партія, (хочби і така, що має більшість на еміґрації), могла нав'язати свою волю всій нації. Нового диктатора, хочби і в триумвіраті, нація не визнає.

Але загально- еміґраційний монолітний центр може відіграти велику ролю в захисті нашої державности тут, на міжнародному форумі, і в майбутній Україні. Тут ми мусимо покінчити нарешті з різними „репрезентаційними" виступами пашківських волостей, які можуть нас навіть осмішити перед зовнішнім світом і знецінити (а не капіталізувати), наші неабиякі національно-визвольні козирі.

УНРада не є „паперовим центром", як дехто її нехолоднокровно оцінює, — вона побудована на силі незабутньої „петлюрівської" ідеї, що за неї найбільше згинуло і гине людей на сх. землях України. І якщо на еміґрації партії, об'єднані в УНРаді не є такі численні, то вони безперечно помножаться стотисячкратно на території України. Знаючи достатньо політичну ментальність і симпатії сх. - українського населення, я не маю найменшого сумніву в цьому.

УГВР — об'єктивно кажучи — в більшій мірі ніж будь-хто — має сьогодні зв'язок і вплив на активну визвольну боротьбу в Україні. Можна не сумніватися, що і в заключній стадії боротьби за українську державу УГВР гідно виконає важливу ролю революціонізуючого бойового чинника, в масах на всій території України. Повний успіх УГВР в тій важній акції просто вимагає її співдії в УНРадою.

Ось два неодмінні компоненти загально - українського координаційного і репрезентативного центру. В ім'я інтересів нашого поневоленого народу і просто болючого прагнення еміґрації до щирої згоди на верхах, вони повинні невідкладно домовитися.

В нашій незгоді найбільше зацікавлена Москва — смертельний ворог не тільки українського народу а і всього демократичного світу. Наші поразки в різні періоди історії, а зокрема в боротьбі з Москвою обумовлені були насамперед незгодою в наших рядах. Ми, на жаль, часто забуваємо про те, що наша молода нація, яку не спромоглися поставити на коліна ні Гітлер, ні Сталін, має колосальну силу, але тільки в одностайному зусиллі і всі данні до здобуття своєї держави. Але, на жаль, і сьогодні ми не усвідомили до кінця мудрих слів нашого славного Гетьмана Мазепи:

...През незгоду всі пропали,
Самі себе звоювали.

Сьогодні стоїмо на грані велетенського світового конфлікту, що в цьому має вирішуватися і доля України. Таке чи інше вирішення залежить уже сьогодні і залежатиме завтра від нашої визвольної акції на Україні і закордоном.

Лев Ясінчук.

„НОВА ЕВРОПА"

(Уривок з повісти: „Данина Молохові").

17)

— Не подобалося... — Не то питанням, не то ствердженням доповнив Борис.

— Просто не могла. Заки я ще не потребувала йти на громадську роботу, всьо було добре. А прийшло до чину, я не видержала.

— Що ж це ви мали виконати? Хиба нікого не треба було вбивати.

— Безперечно — ні, але посередньо — може й вбивати.

—Цікаве, розкажіть.

— Звичайна річ. Я приїхала на канікули до батьків. Мене визначили переводити заготівлю хліба. Пішла я по хатах. „Маєте дати стільки-то хліба". Чоловік проситься: нема, не вродило, діти з голоду погинуть. Ми самі літом буряками жили. Дружина сперла голову на піч — плаче; діти плачуть. Я сама бачу нужду в хаті. Діти напів голі, — батьки в лахміттях. Я відвернулася і плачу, втираю очі. Коби швидше вечір. Подібні сцени повторювалися нераз. На завтра за ніщо не піду. Вечером приходжу додому, а батько до мене: „Не добре ти, дочко, починаєш. В моєму роді не було грабіжників і ти не будеш". Ледви я вимовила плачучи: „Батечку, я вже не буду". І я перестала бути комсомолкою. Якось так мені й обійшлося.

Розповідь про це коротке, але вирішне переживання молодої вразливої людини навіяло на приявних немиле враження. Дальше поплили спогади й затягнули обід на довший час.

Після обіду домашні розійшлися, а Юрко з Борисом посиділи на балконі.

— Юрку, пробач за мою обережність, але я раджу тобі — будь уважливий з партизанами.

— Не бійся. Нікому в гадку нічо не приходить. А ліс у мене, друже, такий в порядку, як в нікого другого.

— Все ж таки німці звозять і звозять нашого брата. Чого доброго...

— Нічого, мене тут усі цінять і поважають.

По відвічним правилам день закінчився і йому на зміну настала тиха, тепла ніч. В долині відпочивало село, а спокій переривав хіба несамовитий гавкіт вовчура на лісничівці. Гірське повітря бальсамом вливалося в кімнати і їх мешканці спали твердим сном.

Пастушенко встав як звичайно разом з сіріючим ранком, облився холодною водою, перевісив рушницю через плече й пустився в ліс. Ще не вийшов з подвіря, як побережник заступив йому дорогу, звідомляючи, що в ночі хтось вирізав десять польських родин у селі.

— Ов, погано, — подумав Юрко, — буде халепа. Певно прийде „ґештапо" й буде робити справу по-своєму, караючи безвинних.

Стурбовано пішов Пастушенко в ліс, не то на оглядини, не то на прогульку. Вдихаючи весняну лісову свіжість — снував свої думи.

Біля восьмої години повертав відсвіжений домів, обійшовши з лісу на сільську дорогу. Вже був недалеко лісничівки, коли побачив напроти себе вантажне авто, супроводжене німецькими ґештапівцями, а в ньому повно сільських людей. З наближенням машини запримітив з острахом, що на побічниці авта сиділа його братова, тримаючи донечку на колінах. У своїй самопевності Юрко зразу рішився: станув серед дороги проти машини й підніс руку до гори.

Машина зупинилася.

— Куди везете тих людей?

— Це наша справа, а хто ви?

— Я тут надлісничий в державному лісі. Защо ви взяли цю жінку з дитиною?

— Так треба, марш з дороги.

— Я не пущу. Зсадіть ту жінку, або беріть мене.

Ґештаповець, що сидів коло керманича, миттю рішив: висадіть жінку, візьміть того безличного нахабника.

Жовніри зсадили Юркову братову з дитиною. На її місце сів Юрко з рушницею через плече.

Пастушенко був вдоволений своїм учинком. Це не може довго потревати, — думав він. Після переслухання верне додому. Там і так будуть знати, де він, бо братова вернеться.

Авто їхало без зупинки. Мигали вузькі селянські нивки і клапті лісу; тихенько зсувалося в долину й сопучи та кашляючи діставалося на гори. Минали село за селом. Струхлілий народ сидів мовчки й немов бездушно на дні авта, але в голові кожного вертіла думка — куди? що це буде? Чим дальше машина віддалювалася від місця ладунку, тим тривожнішими ставали думки. Вже й Пастушенко стратив певність себе. Щось задалеко їдуть... В ту пору він уже звичайно снідав; сьогодні навіть голоду не відчуває. І сидіти не дуже то вигідно, а радше стояти спертому на побічниці авта. Нарешті зарисувалися так добре відомі йому обриси міста Станиславова. Певно вже тут зупиняться. Так, авто зоїхало перед тюрму і стануло. Жовніри понаглювали до поспіху. Один за одним зіскакували селяни з авта. Жвавим вправним стрибком зупинився Пастушенко, немов бажав би сказати „чого мені тут..." Але в тій хвилині хтось сіпнув нагальним рухом за рушницю, що висіла в Пастушенка на плечі, з такою силою, немов хотів його на двоє перетяти. Пастушенко захитався, але почув сильний удар у плечі чимсь твердим і біснуватий голос „марш". Тюремна брама замкнулася за ними.

— — — — — — — —

Третього дня після того випадку в Станиславові особливший рух. Ґештапівці повезли покованих арештантів на смерть. Всі були тільки в сорочках. Поліцисти гнали прохожих з вулиць на площу страчення. Нехай глядить народ власними очима, що може німецька потуга. Нехай кожний боїться своєї тіні.

Зігнана безрозбірно маса збилася німим півколом. Окремі її живі частини тулилися до себе, немов би тісна сполука з другими могла злагіднити несамовитий вид. В очах багатьох кружляли жовті світляні кружельця, а під черепом щось натискало й валило людину додолу. Зсохлі губи видців ворушилися; звогчували себе до пересохлого язика. Віддих переривався, а серце немов зсувалося вдолину, аж на холодну траву проклятого майдану. Ніхто з поневільних свідків екзекуції не мав відваги ані хотіння поглянути на тих, що їм мають незабаром насильно перервати нитку життя.

Склали 30 арештантів у ряд. На мить прорізав повітря несамовитий зойк, крик і спазматичний плач деліквентів. Нараз, видно, привернулася їм рівновага, бо силувані глядачі почуви пристрасний проклін: „Україна помстить нас!"

Сальва.

Немічні, безсилі тіла падали й застелювали землю, скроплену свіжою кровю.

(Продовження буде).

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

„ЗАЗУЛИНІ ЯЙЦЯ"

(Український відділ у Публічній бібліотеці міста Шікаго)

Напевно заінтересує неодного з нас питання, як виглядають на ділі українські відділи в американській книгозбірні?

Це питання не є зовсім легковажне питання, бо ж такий відділ має бути прообразом духової скарбниці дотичного народу, він повинен бути його амбасадором на чужині і є його що так скажемо, публичною візитівкою. — Залежно від його якости, а навіть кількости — може причинятися до вироблювання опінії пересічного американця — відвідувача таких бібліотек. —

Якістю очевидно може заімпонувати українська книжка, тільки тому чужинцеві, що має змогу розуміти зміст даної книжки, по кількости буде осуджувати чужинець — відвідувач, що не знаючи мови — погляне на полички літератури дотичної мови і з цього поверховно осудить (скільки ж важних справ осуджується тут в такий спосіб) про величину літературного чи наукового дорібку певного народу. —

Не знаємо докладно, як представляються такі відділи у публичних бібліотеках міст, де жива більша кількість українців чи людей українського походження. — Досі ми про це нажаль майже не чули. —

Можемо зате сказати на основі автопсії, як представляється ця справа у бібліотеці міста Шікаго, другому щодо величиня місті ЗДА, з численною групою українського походження. Сама ця бібліотека є теж одною з найбільших у ЗДА.

Якщо йде про український відділ чи пак підвідділ — то представляється зовсім неімпонуючо так під оглядом якости як і кількости зібраних там книжок.

Український підвідділ у бібліотеці міста Шікаго (в її централі при вул. Мішіген і Вашинґтон) міститься на другому поверсі у відділі чужих мов, де є інші підвідділи як німецький, польський, мадярський, російський, чеський, жидівський і т. п. Картотека міститься у окремих шуфлядах з написами дотичних мов.

Списки літератури у жидівській, німецькій, польській і п. мовах містяться в кільканадцяти шуфлядках, українська — в одній всього і то неповний.

Це якщо ішло би про кількість (кількість назв книжок), та куди гірше представляється справа, якщо йде про якість нагромадженої літератури.

Вже побіжний перегляд вказує про брак всякої систематики, а радше можна ствердити, що якась „приятельська" рука подбала про своєрідну „систему" компромітовання українського літературного дорібку.

Вже сама форма втягнення до картотеки (а таксамо написи на хребтах книжок) насторожують українського відвідувача.

Прим: Катря Гриневичева: „Шоломи в сонці" (К. Грінeвічова: „Гельмес і де сун", або Грінченко Боріс „Соняшний промінь" повясть.

Шукайте скільки хочете під „Г" не найдете ні Грінченка ні Гриневичевої.

Та це ще дрібниця.

Та таких книжок, як от собі згадані та ще може декілька томиків А. Кащенка, А. Чайківського, „Син України" Золотопольця, Франка — багато не знайдете. Зате впадає вам у вічі велика кількість книжок, що вийшли зпід пера давніших і новіших „приятелів" українського народу, а які писали мовою „старшого брата".

Це старий „приятель" Олександер Сергеєвич Пушкін (1930 — Харків), його молодий землячок Максим Горкий, що розписався про В. І. Леніна (1934 — Харків), Тургенієв „Дворянське гніздо" (1936), Л. Толстоя „Відродження" у перекладі В. Сімовича (1919!), є там Полевой зі своєю „Повістю про справжню людину", Л. Первомайський „Вибрані твори" (1937 — Київ), є Фелікс Яковлевич Кон — (старий польський комуніст) „У рядах пролетаріяту" (1933 — Харків), Л. Первомайський „Вибрані твори" (1937 Київ), Валеріян Куйбишев: „СРСР індустріяльний". Доповідь на січневому пленумі ЦК ВКПБ і в тому гатунку переважна скількість цієї шуфлядки, що має репрезентувати українську літературу у цьому великому американському місті в 1951 році!

Умисно подавали ми дати видання книжок — це, як бачимо, совєтські видання після великих чисток в українській літературі 1930 рр. — старанно підібрані під оглядом авторів і змісту, без борони Боже, всяких Хвильових, Кулішів і інших „ухилівців"!

І мимохіть насувається думка... Чи публічна бібліотека міста Шікаго, що лежить у серці Зєдинених Держав Америки теж проходила, чого доброго, чистки від непобажаних авторів, як колись і дальше в Україні бібліотеки від тих авторів, що чимсь прогрішилися проти білого чи червоного царя... Познаки примушують притакнути це питання, бо бібліотека міста Шікаго це одна з найстарших в цьому місті і можна припустити, що УССР пересилала свої видання також і перед 1930 рр., як це робила і в інших країнах, де був український елемент.

А як заступлений Шевченко? — спитає хтось.

Побіч совєтського, вихолощеного „Кобзаря" Шевченка найдете ще архівальний сборник посвященний пам'яті Тараса Григорьевича Шевченка (Москва 1912) — от і все. Ага є ще добре, популярне видання „Кобзаря" (Буеное Айрес, 1950), але це вже дарунок останніх часів Ліґи Американців українського походження в Шікаго. Є ще щось з передладного з польського (Ожешкова), французького (Ж. Верн), найменше тільки з оригінальної, української белетристики чи науково-популярної літератури, за чим шукає пересічний відвідувач публичної бібліотеки, а яка заповнює полички сусідніх чужих підвіділів.

Ціль отих „зазулиних яєць" кожному з нас зрозуміла. Показати американцеві, що властиво української літератури немає, а як є то переважно переклади, а у збаламученого нашого землячка витворювати атмосферу меншевартости та тримати його у тому переконанні, що українська поезія, повість і т. п. розвинулися у тіні великої літератури мудрого „старшого брата".

Причина того стану... брак фондів... борони Боже! Якби відвідувач-українець — домагався таких книжок як треба, то місто мусіло би узгляднювати прохання своїх податників.

Причиною є хіба недоцінювання з нашого боку джерел, де твориться згл. може творитися американська опінія про нас і нашу вартість на світовому ринкові.

Може якраз таку мізерну шуфлядку мав на думці цей американець — навіть спец до східньо-европейських справ, якому хтось колись в Европі тримав довший виклад про веку українську літературу, а він цього слухав з легковажністю.

Бо підступна акція „старшого брата" поширити у вільному світі переконання про його супремацію над українськими і іншими поневоленими народами також у ділянці літератури, мусіла видати свої плоди.

Та чи лише в заторкненій ділянці?

Візьміть у руки пересічну американську енциклопедію чи лексикон? — Там побачите багато більше про Абісинію чи якесь там Конґо, як про Україну, її історію, культуру, географію, мову і т. п.

А те, що там є, зачерпнене із джерел, які всяко можна називати, лише не науково-об'єктивними.

А чи треба згадувати, яку важну ролю грає така підручна книга у праці пересічного американця, не згадуючи вже про журналіста, письменника чи навіть науковця.

І тут мимоволі насуваються слова докору на адресу тих еміґраційних інституцій чи їх членів, що часами запоьнюють своїми дискусійними статтями у щоденниках (!) на тему чому Україна називається Україною, замість того, щоби не забираючи місця у щоденниках, містити їх у спеціяльних на ту ціль бюлетенях чи журналах, які призначені для вужчого круга заінтересованих спеціялістів.

Чи не було би стократь більше побажаним і доцільним подати у щоденнику хоч би й коротку і суху замітку, що в такім періодичнім виданні енциклопедії і т. п. спростовано таку то а таку фальшиву чи тенденційну вістку про якусь українську квестію чи вставлено згадку про такого то визначного українського науковця, політика і т. п., спростовано його національність і т. п.

Коротка замітка під такою вісткою про потребу фондів для даної інституції принесе, треба вірити, багато більше матеріяльної користи, як зазиви під довжелезними звідомленнями цих інституцій з патетичними просьбами про збірки, датки і т. п.

Бо громадянство здає собі справу з вартости таких наукових прислуг під теперішню хвилю і їх відповідно гонорує. Найкращий доказ діяльність Українського Конгресового Комітету Америки, який за свою діяльність науково-інформаційну, виявлену у виданнях англійською мовою, розсилкою листів сен. Лімана про народовбивство і т. п. здобуває собі щораз то більше признання та матеріяльну підтримку.

Вертаючи до порушеної вгорі бібліотечної справи, яка, побоюємося, не багато краще представляється і в інших місцевостях, слід цьому протиділати енергійно всіми можливими засобами.

Український читач - відвідувач публічних бібліотек повинен домагатися від управ бібліотек книжок йому потрібних.

В Шікаго слід привитати гарний крок в напрямі поправи відносин через ініціятиву Ліґи Американців Українського Походження, що передала бібліотеці комплет книжок про українські справи в українській як теж в англійській мовах та дещо з українського красного письменства. Довідуємося, що теж одна місцева американсько-українська жіноча організація подарувала до бібліотек нове, прекрасне видання творів Лесі Українки в англійській мові, про що була навіть згадка в місцевій англійській пресі („Шікаго Трібюн").

А відносно „зазулиних яєць" то, на нашу думку, місце їм хіба у архівах бібліотек, як предмет досліду „діяльности" тоталітарних режимів нашими і чужими науковцями, які (режими) каструють і затроюють у своїм шовіністичнім гоні вияв духа нації — її літературу.

Нечаснко,
Шікаго, Ілл.

З діяльности Українського Лікарського Т-ва

Річні Загальні Збори

Дня 4 лютого відбулися в Ню Йорку в салі Літер. Мистецького Клюбу перші річні загальні збори Українського Лікарського Товариства. На зборах були присутні, крім майже 90 лікарів і стоматологів включно з уродженцями Америки, гості і представники інших організацій та преси.

Збори відкрив уступаючий голова, др. Роман Осінчук, короткою промовою, в якій він привітав присутніх членів і гостей та переслав привіт усім українським лікарям, розсіяним по цілому світі, а в першу чергу тим, що боряться за народне здоров'я у Рідному Краю під большевицькою окупацією та в рядах Української Повстанської Армії. На його внесок мовчанкою вшановано усіх поляглих і померлих українських лікарів-піонірів, а також народного героя і борця за волю України, командира УПА, Тараса Чупринку.

На голову зборів обрано найстаршого серед присутніх д-ра Василя Дмитріюка.

По прочитанню привітів від лікарів і різних українських організацій, присутній на салі інж. Лепкалюк привітав збори від імени Т-ва Українських Інженерів.

До звітів, які здавали від контрольної комісії — др. Олесіюк, і від управи — др. Осінчук і др. Лепський присутні довідались про успішну діяльність Т-ва за останній рік, помимо несприятливих обставин.

У ЗДА нараховується приблизно 500 лікарів-українців. З того числа у Т-ві зареєстровано около 330. У останньому році придбано „чартер", а тим самим оформлено правне існування Т-ва на терені цілої Америки. Нав'язано контакт з лікарями і стоматологами — українцями майже усіх країв (Канада, Австралія, Африка, Південна Америка).

Пороблено старання в урядах різних стейтів і Всеамериканському Об'єднанні Лікарів про облегчення осідання новоприбулих лікарів у власних практиках (зачислення студій, іспити тощо). Через інформації і посередництво Т-ва 45 лікарів одержало працю по фаху на терені Метрополії.

Впродовж року відбуто наукові конференції з 11 фаховими рефератами. Товариське життя також не спало, про що свідчить удатний весняний равт, влаштований разом з Т-вом Українських Інженерів, що відбувся укітні минулого року. Багато членів Т-ва брало активну участь у виступах церковних хорів, хору „Думка" та у праці різних суспільних організацій. На окрему згадку заслуговує збірка, яку переведено на користь Української Санітарно-Харитативної Служби, яку заініціювали др. Воробець і др. Воєвідка і яка дала 2000 долярів.

На внесок виборчої комісії загальні збори вибрали одноголосно органи Т-ва у такому складі:

Управа: голова — др. Роман Осінчук; заступник голови — др. Еміль Гарасим, др. Вальтер Барон, др. Ростислав Сочинський; секретар — др. К. Рогозинський; скарбник — др. Д. Лепський; члени: др. Коренець, др Осип Оришкевич, др. М. Орловський.

Контрольна Комісія: др. Я. Макарушка, др. Т. Воробець, др. Т. Олесіюк, др. Сухий.

Суд і Верифікаційна Комісія: др. Я. Воєвідка, др. Пелехович-Гайворонська, др. Дмитріюк, др. Марія Косенко.

Після короткої дискусії над біжучими справами прочитано й ухвалено слідуючі резолюції, які подаємо у скороченні:

1. Привіт усім лікарям-українцям у Рідному Краю та товаришам, розкиненим по цілому світі.

2. Українські лікарі, об'єднані в Українськім Лікарськім Т-ві вважають себе складовою частиною української національної спільноти, визнають Український Конґресовий Комітет в Америці провідним чинником українського організованого життя в ЗДА і всеціло підтримують його змагання за осягнення нашої найвищої мети.

3. Відзначення важливости існування і праці Української Санітарно - Харитативної Служби на терені Німеччини і взивання усіх лікарів активно причинитися до продовження та посилення її акції.

4. Заклик до всі хлікарів і стоматольогів українського походження в Америці об'єднатися і активно співпрацювати з Українським Лікарським Товариством для його всесторонньої розбудови та для осягнення намічених ним завдань.

5. Загальні збори признають заслуги уступаючого виділу при заснуванні й дотеперішній розбудові У. Л. Т-ва, а зокрема відзначають невтомний труд, посвяту і заслуги його ініціятора і доперішнього голови д-ра Осінчука.

Після зборів відбулася товариська вечірка з танцями, на якій лікарі, стоматольоґи, їх родини й запрошені гості провели милий час.

Діяльність нової управи У. Л. Т-ва

Як довідуємось, нова управа Т-ва приступила до живої діяльности. Намічено посилення науково-рефератової праці, затіснення зв'язку з українськими суспільними організаціями, влаштування весняного равту разом з Т-вом Українських Інженерів та видання наукового медичного журналу.

(х)

МІЖНАРОДНА ПРЕСОВА СЛУЖБА ПРО УКРАЇНСЬКЕ ПІДПІЛЛЯ

„Кінґ Фічерс Сіндікейт" розіслав цю фотографію, додаючи до неї такий підпис: „Обличя підпольного лідера Миколи Лебедя все ще відзеркалює напруження його праці в Українській Головній Визвольній Раді, хоча він перебуває тепер в Ню Йорку і далеко від скубаних червоними терепів. До небезпечних завдань Лебедя належало поширювання літератури проти Сталіна і совєтської тиранії".

ВІСТІ З УКРАЇНИ

Нотатки з совєтської преси)

ЗАТОПЛЮВАННЯ ІСТОРІЇ

В загальному проєкті будови т. зв. Південно-українського каналу та Каховського гидровузла большевицькі інженери передбачили створення кількох водосховищ. Для утримання певного рівня води в каналах запроєктовано залити водою цілі райони. Тому, що Південно - український канал, зокрема, буде проходити територією сторичної старовини, то під воду попадуть усі пам'ятки, які опиняться на трасі будівництва. Тільки між Запоріжжям та Мелітополем є, наприклад, близько 300 найдавніших куганів, в тому Кам'яна могила біля села Терпіння, Запорізької области, та інші кургани в заплаві річки Молочної, що належать до раннього сарматського періоду.

За відомостями совєтських газет, в район робіт буцімто виїхала експедиція українських археологів, щоб докладно вивчити всі пам'ятки, які попадають в зону затоплення. На берегах Дніпра і Конки археологічні роботи мають розпочатися „негайно з весни". В межах майбутнього „Каховського моря" задумано розкопати скитське городище одного з ремісничих центрів пізньої Скитії.

МУЗЕЙ М. ГОГОЛЯ

На Батьківщині Гоголя в с. Великі Сорочинці цими днями відкрився літературно-меморіяльний музей М. В. Гоголя. До новоствореного музею з Москви і Ленінграду прислано портрети, гравюри, ілюстрації, окремі видання та критичну літературу про письменника, музей ім. Т. Шевченка в Києві переслав біографічні матеріяли та фотокопії рисунків Гоголя. Участь у створенні музею прийняли наукові установи Москви, Ленінграду, Києва та Полтави.

ЯК ГУЦУЛ ПІЗНАВ МОСКАЛЯ

В 1946 р. в СССР видано книжку п. з. „Люди з чистим сумлінням". Автор книжки П. Вершигора, сам колись партизан загону Ковпака, в книжці на замовлення партії дав відповідно підфарбоване зображення „героїчних чинів" совєтської партизанки в німецькому запіллі. Очевидно, описи партизанської діяльности Ковпака з його розбійничою компанією на Волині та в Галичині, так як їх подав Вершигора, з правдою немають нічого спільного. Але місцями автор таки проговорився та подав картини справді хаарктеристичні. Ось одна з них:

Попавши в Карпати, большевицькі партизани питають дороги у старого гуцула-провідника. Спочатку на всі запити він відповідає, що „дороги в гори нема". Але коли помначштабу Горкунов „віртуозно вилаявся" (не ударив, бо „в СССР не б'ють", — склад.), старив повторив лайку і зараз же погодився показати дорогу, по лайці пізнавши російського салдата.

Зрозуміло, московська „Літературная Газета", „здивована" та „ображена" такою картиною, питає: „Та невже віртуозна лайка для простої людини західної України була першою характеристичною прикметою російського війська та російської мови?..

УКРАЇНСЬКО - ПОЛЬСЬКА ДРУЖБА

В польських містах Варшаві, Познані, Катовіцах, Лодзі в початках року побував на ґастролях колектив київського театру ім. Франка. З нагоди повороту колективу до Києва 9. 1., „Радянська Україна" видрукувала передову п. з.: „Велика дружба". Основні думки цієї статті про українсько-польську дуружбу такі: „Відносини між СССР та країнами народньої демократії являють усьому світові небачений в історії приклад щирої дружби, взаємодопомоги і братнього співробітництва. СССР дає польському народові всебічну щедру допомогу у господарському і культурному будівництві. Гідний вклад у це співробітництво вносить радянська Україна — найближчий сусід братньої Польщі. Український народ, сповнений найсердечніших почувань до братнього польського народу, з великим співчуттям ставиться до прагнень поляків, у 1946 р. на знак вічної дружби передав польському народові цінності львівського книгосховища „Осолінеум", „Рацлавицьку панораму" та інші художні та історичні пам'ятки... Українська трактористка цитує уривки з поеми Адама Міцкевича „Пан Тадеуш"... Стаття впевняє: „Російський народ завжди виявляв себе непримиренним ворогом усякого гноблення", і в тому „запорука наших нових успіхів в боротьбі за мир і дружбу народів, яку очолює ґеніяльний зодчий комунізму, натхненник дружби і співробітництва, великий вождь трудящих усього світу...

(У. Думка)

УКРАЇНОЗНАВСТВО В БРУКЛИН-КАЛЕДЖІ

Праця українського відділу в Бруклин-Каледжі дедалі розгортається. Коли осінній семестр пройшов з невеликою кількістю студентів, то зимовий семестр виявив значно більшу заінтересованість нашої молоді українською мовою. Кількість студентів значно збільшилась. Цьому сприяли в значній мірі українські організації молоді, що допомагали в комплектуванні групи.

Приємно нам відзначити той факт, що на списку студентів у цьому семестрі є не тільки американці українського походження, але й інших національностей. Українська мова стала предметом зацікавлення і вивчення, як мова великого слов'янського народу, що займає друге місце після російського. Сподіваємось, що таке зацікавлення зростатиме і далі.

Але ми хотіли б тут порушити інше дуже важне питання. Ми маємо на увазі розширення українського відділу в Бруклин-Каледжі, запровадивши з наступного семестру, крім української мови, ще й деякі інші українознавчі дисципліни, як історію української літератури, української культури тощо. Мова йде про те, щоб в наступному семестрі відкрити в Бруклин-Каледжі підвищену групу, де б студенти вивчали не тільки українську мову, але й також слухали б історію української культури, літератури тощо.

Хто мав би бути в числі студентів такої групи? Досвід праці в попередніх семестрах нам показав, що кандидатом в студенти міг би бути кожний американець чи американка українського походження, який, принаймні, розуміє, хоч може й не розмовляє добре по-українському. Наша американсько-українська молодь переважно розуміє українську мову, бо чує її від батьків, що принесли цю мову з краю і зберігають її як цінну перлину. Цих даних досить для слухання лекцій з українознавства. Від цього буде подвійна користь: студент набуватиме знання з українознавства і, крім того, ще й опановуватиме українську мову практично шляхом бесід і розмов на різні теми.

Ось незабаром буде оголошено про новий запис студентів. Українська молодь, що прагне знання про минуле й сучасне українського народу, має щасливу нагоду здобути ці знання. Треба самим подбати і масово вписатися.

Нашим найближчим завданням є впровадити українознавство в програму денного навчання в Бруклин-Каледжі, а не обмежуватись тільки вечірнім, один раз на тиждень. А це залежить від кількості студентів. Чи ми їх маємо? Маємо! Останні статистичні дані показують, що в самому Ню Йорку тільки налічується понад тисяча активістів з української молоді. що є в різних організаціях. Було б соромом для нас, коли б при такій кількості ми не могли мати український відділ в денній програмі.

Адміністрація Каледжу пішла назустріч нам, відкривши український відділ. Допоможім же їй зміцнити цей відділ припливом великої кількости нашої молоді.

Проф. П. Ковалів

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

ШІКАҐО, ІЛЛ.

Концерт хору „СУРМА"

В суботу, дня 24. лютого, виступив чоловічий хор „СУРМА" перед українським громадянством Шікаґа вперше зі своїм програмовим концертом.

Хор „Сурму" чули ми багато разів на Академіях, влаштовуваних громадянством Шікаґа, чи давніше на Службі Божій (т. зв. 12-тка) у церкві. Не зважаючи на важкі умовини життя членів хору вдалося теперішньому диригентові „Сурми" проф. М. Федорові допровадити хор до здійснення стремлінь кожного хору — дати свій програмовий концерт. Цього вечора в великій залі „Шопен-Скул" станули на естраді 27 молодих хлопців під проводом свого керівника, проф. Мирона Федорова, до складення іспиту зі своєї важкої праці.

Концерт почато псальмом Д. Бортнянського „Господь просвіщеніє моє" (I. частина), відспіваним як солістами так і хором бездоганно. Відтак співали коляди і щедрівки: „Ой видить Бог", „Днесь поюще", „А у Вифлеємі" і Грубера-Федорова „Свята ніч" — різдвяний хорал і соля з фортепіяном (ця остання коляда може зайва). Фортепіяновий супровід виконала вміло і дбайливо п. А. Зімбровська. Крім „Дзвонів", які повинні би зникнути з репертуару „Сурми", як дешевий твір, хор відспівав гарно „Через поле широкеє", причому соліст М. Борняк своїм співом надав пісні справжньої краси. З давніх знаних клясичних пісень хор відспівав К. Стеценка „Прометей" і „Бурлака" О. Нижанківського „Гуляли", П. Ніщинського „Закувала", І. Недільського бадьоре „Засяло сонце". Всі ці речі, технічно важкі, знайшли в диригента доброго інтерпретатора, а в хористах і солістах добрих виконавців. З інших пісень хор відспівав О. Кошиця „Та болять ручки", А. Гнатишина „Садок вишневий" і „Коломийку", „В'язанку народніх пісень" Д. Котка в обр. М. Федорова, а понадто 2 повстанські пісні „Вперед" та „Із гір Карпат" в опрацюванню М. Федорова. Дві ці останні пісні, як нові музичні твори, заслуговують на спеціяльну увагу.

Хор „Сурма" представляється добре. Гарні тенори, добрі баси (вправді не глибокі) дають змогу диригентові реалізувати ідеї та дати задуманий музичний вираз пісні. Окрасою хору є велика кількість солістів — Борняк, Головка, Бараболяк — тенори, Зарицький, Масник — баритони, Золочівський, Хадай, Позняк — баси. Звучання хору добре. Динамічні і ритмічні проблеми розв'язані яскраво і чітко. Відчувається певна рука майстра, що одноцільно творить з хором усе, як з добре настроїним музичним інструментом. Дикція хору бездоганна.

Своїм співом під орудою вправного диригента М. Федорова хор „Сурма" дав доказ своєї мистецької спроможности і відповідальности, яка дає змогу репрезентувати назовні нашу хорову музику.

Зібрана на концерті публіка, яка заповнила велику залю „Шопен-Скул", сприймала виступи хору дуже тепло, викриваючи оплесками кожну виконану точку програми.

В концерті „Сурми" взяла також участь балетна група „Заграва" (4 пари), яка виконала два танки — „Ножиці" і „Метелиця" до пісень „Прудивус" і „Ой лопнув обруч", співаних хором „Сурма". Поява цього балету на сцені, як також прецизійне виконання танків дало зібраним справжню насолоду, за що виконавці були винагороджені довгими невмовкаємими оплесками.

О. Плешкевич

О. ЕВСТАХІЙ ТЕСЛЯ
(Спогад)

Як ті орли, злучені довгим летом з підстреленими крилами, падуть далеко від Рідної Землі один за одним великі, ці голосні і ті тихі трудівники народні.

Безмежний труд, служба Богові й народові, змагання за добро і красу, коротке зітхання, пекуча сльоза за нездійсненими мріями і кінець.

Так ще недавно приїхав до нас о. Евстахій Тесля. Тихий, смиренний, задуманий, милий.

Як ішов вулицею, здавалося клапті рідної землі під його стопами оживали. Як молився в церкві — святі всміхалися, зо стін до престола сходили. І хата його в галицьке приходство змінялася, хоч був без стада.

Мені казали, що він народився 1882 року Божого в Ляцькому біля Добромиля в середньо заможній селянській родині. Вчився в Перемишлі, Львові й Відні. Оженившися і висвятившись 1905-го року став священиком в Тишківцях, Садагурі на Буковині та згодом у Королівці біля Товмача.

Та ще мені казали, що хоч був тихої й лагідної вдачі, був серіозний, невгнутий і вмів поєднувати Боже з людським. Був не тільки священиком у церкві, але й горів працею для народу і двигав село на повіт у упадку до вершин волі. Вмів поєднати працю не оглядаючись на партійні переконання, співпрацював з бл. п. д-ром Макухом, цим безстрашним мужем хрустального характеру.

А літа, як вода — пливуть і не вертаються. Приготовлявся, щоб колись спочити між своїми господарями, між парохіянами, тими не дуже багатими, а такими добрими, сердешними. Хотів заснути там, де що весни івга розцвітає і пташки так щебечуть як ніде на світі.

Та вдарив грім, струснув блакиттю і счервонив землю жахливим пожарищем. Отець Евстахій мусів покинути свою Королівку, мусів зазнати найчорнішого горя затурканого й голодного робітника-раба, ізгоя.

В далекому Піртені всіх пригортав до свого збололого серця, помагав чим міг і як міг — без ніякої користи.

Мені завжди говорив — до Королівки хочу! Там моє місце!

А я казав — Отче! Та навіть Мойсеєві Бог не дозволив побачити обіцяної землі, тільки з далеку на неї глянути.

Росив дощик, ми плакали, плакав світ за тим, що добро сіяв між тими, що Бог йому призначив.

Не тужи, Отче, спи сумирно, бо незадовго блисне сонце з вільної землі, в якій лежиш, квіти зацвітуть і ми прийдемо Тобі сказати, що вже воскресла Україна з огня і попелищ! Що Бог над нею вітає!

І... візьмемо Тової тлінні останки на Рідну Землю.

Та й ще одно — на поминках по Тобі ми зложили 58 долярів для тих, що ти їх так дуже любив, для хворих скитальців.

А кожної ночі, як світ засне, скликай до себе всіх тих, що пішли спочивати по довгих трудах як Ти, й оповідай їм дивну казку про Королівку, про героїв, що пішли боротися за святу віру. Розказуй так, як мені розказував, бо Ти перший між ними.

Вічна Пам'ять Тобі, Отче!

Міль

КИТАЙ ПОГРОЖУЄ БРИТАНІЇ

Гонґ Конґ, 12. березня. — Одна з комуно-китайських урядових допоміжних аґенцій проголосила заяву, в якій заповідає плян створення урядової слідчої комісії та висилку її на Маляї для провірки „британського варварства" проти замешкалих там китайців. В заяві погрожується, що британські „колоніяльні імперіялісти не оминуть заслуженої кари".

● **Федеральний** західно - німецький уряд проголосив нове обмеження подорожного руху між східною і західними зонами, бажаючи припинити комуністичні пилюмництва то в один то в другий бік.

● **12,650 резервових офіцерів**-лейтенантів і капітанів — будуть покликані до армії до 29 червня б. р. З цим континентом загальна кількість активізованих офіцерів від вибуху Корейської війни дійде до 40,000.

● **З Кореї відправлено** до Злучених Держав перший транспорт 50 полеглих у війні вояків.

ПЕРЕДБАЧУЮТЬ НОВУ КРИЗУ В КОРЕЇ ЗА П'ЯТЬ ТИЖНІВ

Вашингтон. — Ніхто справді не знає, що дальше почати в Кореї, коли положення в тому краю дійде до нового вирішного вершка. В тому часі зміниться в Кореї погода, яка припинить повітряні рухи і не дозволить наземним військам розвивати навіть таку діяльність, як тепер. До того часу комуністи надіються підготовити свою нову офензиву в таких розмірах, яких вони ще не пробували. Якщо не буде нового рішення Об'єднаних Націй в справі можливого наступу військ О.Н., то прийде до устійнення фронту на якомусь місці, недалеко 38 рівноленика.

● **Сенатор Злучених Держав, Верджіл Чапман**, помер після зудару його авта з вантажним автом у Вашингтоні. Він був членом Конґресу 25 років. Тому, що в його стейті, Кентокі, ґубернатором є демократ, надіються, що він назначить іншого демократа на опорожнене місце і не буде зміни політичних сил в сенаті.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

МІННЕАПОЛІС, МІНН. — Квартальний мітінґ Тов. Зап. Січ, від. 385, відбудеться 18-го березня в неділю, о 4-тій год. пополудні у церковній галі. Буде звіт секретаря і касієра, та є теж інші справи до полагодження, як приймання нових членів до У.Н.Союзу і Січі. — П. Федорців предс., Й. Греськів секр.

ШІКАҐО, ІЛЛ. — Місячні збори Бр. св. о. Николая, відділу 106, відбудуться в неділю 18-го березня (March) 1951 в Домі Відділів УНС 843 N. Western ave, о год. 12-тій в полудне. Просимо членів і членкинь прибути на збори, бо маємо важні справи до рішення. Довгуючих, а теж суспендованих членів просимо прибути та заплатити свій залеглий довг, а ми приймемо наново суспендованих. Нові члени повинні це зрозуміти, що це є асекурація, яка мусить бути заплачена кожного місяця, чи піврічно, або річно. — За уряд: О. Любас предс., М. Попаль — кас., Г. Дацьків — секр.

ДЖАНСТАВН, ПА. — Бр. св. Арх. Михаїла, від. 11. подає всім своїм членам до відома, що збори відбудуться в неділю 18-го березня, в церковній галі на Мейпел Евеню, по Службі Божій. Просимо прийти і вислухати звіту і вирівняти свої залеглости. Маємо рівно ж кілька важних справ до полагодження. Просимо нових імігрантів зі скитальщини вступити до нашого відділу і спільно працювати для нашої організації і нашого поневоленого народу. Пригадуємо родичам вписувати дітей до У.Н.С. Це ж наша рідна організація. — За уряд: М. Карабін предс., А. Дида кас., П. Сціленій секр.

ШІКАҐО, ІЛЛ. — Місячні збори Т-ва Тараса Шевченка, від. 252 відбудуться в неділю 18-го березня, о год. 12-тій в полудне, в залі при Укр. Прав. Церкві 2250 В. Кортез вул. Просяться довгуючих членів вирівняти вкладки. — За уряд: І. Міґос предс., Д. Когут секр.

ПЛЕЙНФІЛД, Н. Дж. — Тов. ім. Івана Франка, від. 372, повідомляє всіх своїх членів, що місячні збори відбудуться в суботу 17. березня 1951 в год. 7:30 ввечорі в галі „Veteran War" при Washington Ave.

Проситься всіх членів і членкинь явитись на ці збори, бо маємо важні справи до вирішення. — За уряд: Д. Геча, предс., В. Реновець, кас., Й. Ярема, секр., Ю. Лоницин, рек. секр.

ДЖЕРЗІ СИТІ, Н. Дж. — Повідомляється, що збори від. 170 відбудуться в неділю 18-го березня о год. 6 ввечорі, в У. Н. Домі, 183 Fleet str. Обов'язком кожного члена прибути на ці збори, та вирівняти свої вкладки. Будуть теж інші справи до вирішення, як вибір Комітету на Пікнік, роздія тикетів. Новоприбувші члени повинні заінтересуватись відділовими справами, та помогти нам в цьому ділі, бо їх є найбільше тепер у нашому відділі. — І. Грабар, секр.

ГАРТФОРД, КОНН. — Повідомляється членів від. 277, що місячні збори відбудуться в неділю 18. березня (March) в церковній залі точно в 2-гій годині пополудні. Члени, що мають залеглі вкладки, повинні їх вирівняти. Ті члени, що платять до Братства вкладку, і ті, що не платять до Братства, повинні прибути на збори, тому що є важні справи до вирішення, як справа виборів відділового уряду на 1951 рік. — За уряд: Н. Хорост, М. Курдила, С. Федірко, С. Вишньовський.

ПОСМЕРТНІ ЗГАДКИ

Дня 10. березня 1951 помер по короткій, а важкій недузі, член від. 379 У.Н.С. в Шікаґо Ілл.

СТЕПАН РИХЛІНСЬКИЙ

Покійний, бувший суддя в Самборі, Зах. Україна, приїхав недавно зі скитальщини, в члени УНС став в серії 1950 р. Прожив 43 роки і полишив в смутку жінку Іванну і доньку Христину. Похорон відбудеться в четвер, 15 березня, в год. 9. рано з похоронного заведення до укр. кат. Церкви св. Николая, а опісля на цвинтар св. Николая.

Заряд від. 379 УНС

Дня 17 лютого, 1951 р. помер

МИРОСЛАВ РИНДИК,

член Бр. св. Стефана, від. 221 У.Н.Союзу в Шікаґо, Ілл.

Покійний походив з Бірзула місто, Херсон повіт, Україна. Полишив у смутку жінку Олену і двох синів Мирослава і Ростислава.

Похорон відбувся 21 лютого при участі родини, членів від. 221 і приятелів.

В. И. П.!

Тарас Шпікула, секр.

МІЛВІЛ, Н. Дж. — Місячні збори Тов. Запорозька Січ, від. 347, відбудуться у неділю 18-го березня, о год. 2-гій пополудні в залі, де звичайно. Проситься всіх членів прийти на ці збори бо маємо важні справи до полагодження. — За уряд: С. Патен, предс., С. Чопик, касир; Гр. Тимчій, секр.

АНСОНІЯ, КОНН. — Тов. А. Бончевського, від. 10. повідомляє своїх членів і членкинь, що збори відбудуться в неділю, 18. березня зараз по Службі Божій в парафіяльній галі. Проситься всіх членів прийти на збори. Так само проситься членів щоби вписували своїх дітей і внуків в члени У.Н.С. — В. Глива, секр.

ПАСАЙК, Н. Дж. — Тов. ім. Тараса Шевченка, від. 42, повідомляє своїх членів, що місячні збори відбудуться 18. березня в неділю о 2-гій год. пополудні в У. Н. Домі під ч. 237 Hope Ave. Проситься всіх членів прибути на час, бо маємо важні справи до полагодження. Довгуючі члени повинні вирівняти свої вкладки, бо в противному разі будуть суспендовані, а того уряд тепер не хоче товарства собі не бажає. — Ф. Гулька, рек. секр.

НЮ ЙОРК, Н. Й. — Подається до відома членам Тов. Запорозька Січ, від. 117, що місячні збори відбудуться в суботу 17. березня в год. 8. ввечорі в парафіяльній залі при 28 Іст 7-ма вул. Просимо всіх членів прийти на час бо є важні справи до полагодження. — Уряд.

ЕЛІЗАБЕТ, Н. Дж. — Сестрицтво Любов, від. 37, повідомляє всіх членкинь, що квартальні збори відбудуться в неділю 18. березня о годині 3-тій пополудні в У. Н. Домі під ч. 214-216 Фултон вул. Просимо прийти на означений час. Будуть звіти секретарки і Контрольної Комісії та інші важні справи до полагодження. — За уряд: О. Пограничка, предс., М. Процак, кас., А. Гнатюк, секр.

ПАТЕРСОН, Н. Дж. — Збори від. 64 відбудуться у неділю 18-го березня в 2-гій год. пополудні на 100 Маркет Стріт. Просимо старих і нових імігрантів, членів і не-членів прийти на ті збори і послухати цікавих промов бесідників, що будуть промовляти до старих і нових імігрантів. — І. Гурний, секр.

НЮ ГЕЙВЕН, КОНН. — Тов. Любов, від. 370, повідомляє своїх членів і членкинь, що місячні збори відбудуться 18. березня (March) в неділю, в парафіяльній залі при 127 Парк вул., зараз по великій Службі Божій. Проситься членів і членкинь прийти на час, та вирівняти свою належитість, бо в противнім разі поступиться після постанов статуту. — П. Воляник, предс., В. Колесник, кас.; Р. Голубович, фін. секр., К. Марущак, рек. секр.

НЮ ЙОРК, Н. Й. — Місячні збори Тов. Зоря, від. 69, відбудуться в суботу, дня 17. березня, в 8. год. веччнім з таборі Українського Клюбу ім. Драгоманова, під ч. 39 Іст 7 вул. Просимо всіх членів конечно прийти на збори. — М. Ликтей, секр.

РОЗШУКИ

Пошукую п. Валентину Шлєстун, яка приїхала в серпні 1950 з Німеччини з табору Вернер Касарні. Хто знає про неї, або вона сама прошу зголоситись на адресу: Ізидора Конгак, 240 Mc Kinley Ave. New Haven, Conn.

Пошукую брата **АНДРІЯ** або **ВАСИЛЯ ЖУРИЛО**, які прибули з Пуцбаху до Времен 19-IX-50 р. Хто про него знає, або він сам, прошу зголоситися до:

IWAN ZURILO,
119 S. 4th Street, Room 13
Allentown, Pa.

ТАРЗАН, ч. 2549. Незгода росте.

„М-Ва-Лот прийде з племенем" — сказав Тар-Ґаш. — „То добре" — замимрив То-Яд. „Ми швидко позбудемося Тар-Ґаша!".

„Ось я М-Ва-Лот з людьми мого племени!" — заголосив великий саґот з синім обличчам. — „А я Тар-Ґаш з іншими членами племени М-Ва-Лот" — сказав Тар-Ґаш.

„Недалеко лежить Тґаґ, убитий Тараґом" — сказав Тар-Ґаш. — „Ох! Ми зїмо Тґаґа, з в'язня залишимо на пізніше!" — замимрив М-Ва-Лот.

Від Тарзана віддалилися М-Ва-Лот і То-Яд. Вони показували на Тар-Ґаша.